

Zeereep

FRANS BEEKMAN

De gesloten duinenrij langs het strand heet de zeereep, die langs vrijwel de hele Nederlandse kust aanwezig is en de eerste verdediging tegen de zee vormt. Van de prentbriefkaart gaat een sterke dynamiek uit die hieronder wordt toegelicht. Het bijzondere licht op de witte omslaande golven en het witte duinzand trekt veel mensen, onder wie een eeuw geleden ook bekende kunstschilders als Jan Toorop en Piet Mondriaan.

De Nederlandse kust is sinds de Romeinse tijd sterk teruggeweken, in totaal enkele kilometers. Tegelijk werd het losgewoelde zand als duinen op de kust geblazen. Dat dynamische proces is zeer goed op de foto vastgelegd: de zee met brandingsgolven, een smal nat strand en een smal droog strand, en dan de schaars begroeide 'muur van zand'. Zo'n zeereep loopt vaak in een boog tussen twee uitstekende delen van de kust. Om de afslag tegen te gaan, werden vanaf de 16de eeuw op het strand van Walcheren dubbele paalrijen geplaatst. Elders, zoals tussen Hoek van

Iets noordelijker worden op de verdrinken begraafplaats van een vroeg-middeleeuwse handelsnederzetting sinds de 19de eeuw honderden munten, mantelspelden en gespen uit de 8ste en 9de eeuw opgeraapt. De zeereep had van nature diverse windgaten, die werden echter dichtgeschoven. De mens vervormde aldus de voorste linie van de duinen; en op sommige plaatsen werd de zeereep zelfs een onnatuurlijke zanddijk. Door voortdurende helmbeplanting groeide de zeereep omhoog tot zo'n 20 meter. Op de voorgrond is duidelijk sprake van nieuwe duinvorming. Door een laagte in de zeereep waait er zand de duinen in en dat zorgt voor een ecologische verjonging.

Zeeuwse licht

De bereikbaarheid van Walcheren met de trein sinds 1873, de zeer gezond geachte zee en de gemoedelijke boerenbevolking brachten omstreeks 1900 de eerste toeristen naar Domburg.

Holland en Scheveningen, zijn vanaf 1800 de Delflandse Hoofden aangelegd. Op twee plaatsen aan onze kust bouwde men een lange stenen dijk op de plaats van de zeereep, namelijk de Westkapelse Zeedijk en de Hondsbossche Zeewering. Door de voortdurende erosie kwamen op veel plaatsen langs de Noordzeekust de resten van vroegere bewoning aan de oppervlakte, die dus oorspronkelijk aan de binnenkant van de duinen had gelegen. Beroemd op het Domburgse strand was in 1647 de vondst van altaren van de Romeinse godin Nehalennia.

Kunstenaars als Jan Toorop ontwikkelden hier het 'luminisme', dat de sfeer van de kust en de weergave van het plaatselijke 'lichte' licht wilde uitbeelden. Piet Mondriaan schilderde in 1909 'Strand met drie of vier pieren bij Domburg' op exact dezelfde plek als deze prentbriefkaart. De lage horizon en de hoge hemel met regenwolken op een winterse dag en een forse branding langs het strand maken de foto tot een mooie verbeelding van het 'Zeeuwse licht'.

DR. F. BEEKMAN IS OUD-LERAAR AARDRIJKSKUNDE.

*Domburg, duinen (ca. 1950).
Foto John Merk, Middelburg.
Collectie F. Beekman.*

Domburg, Duinen.